

RIIGIREFORMI SA

Rait Maruste

Riigireform ja kohalikud omavalitsused

13.02.2019

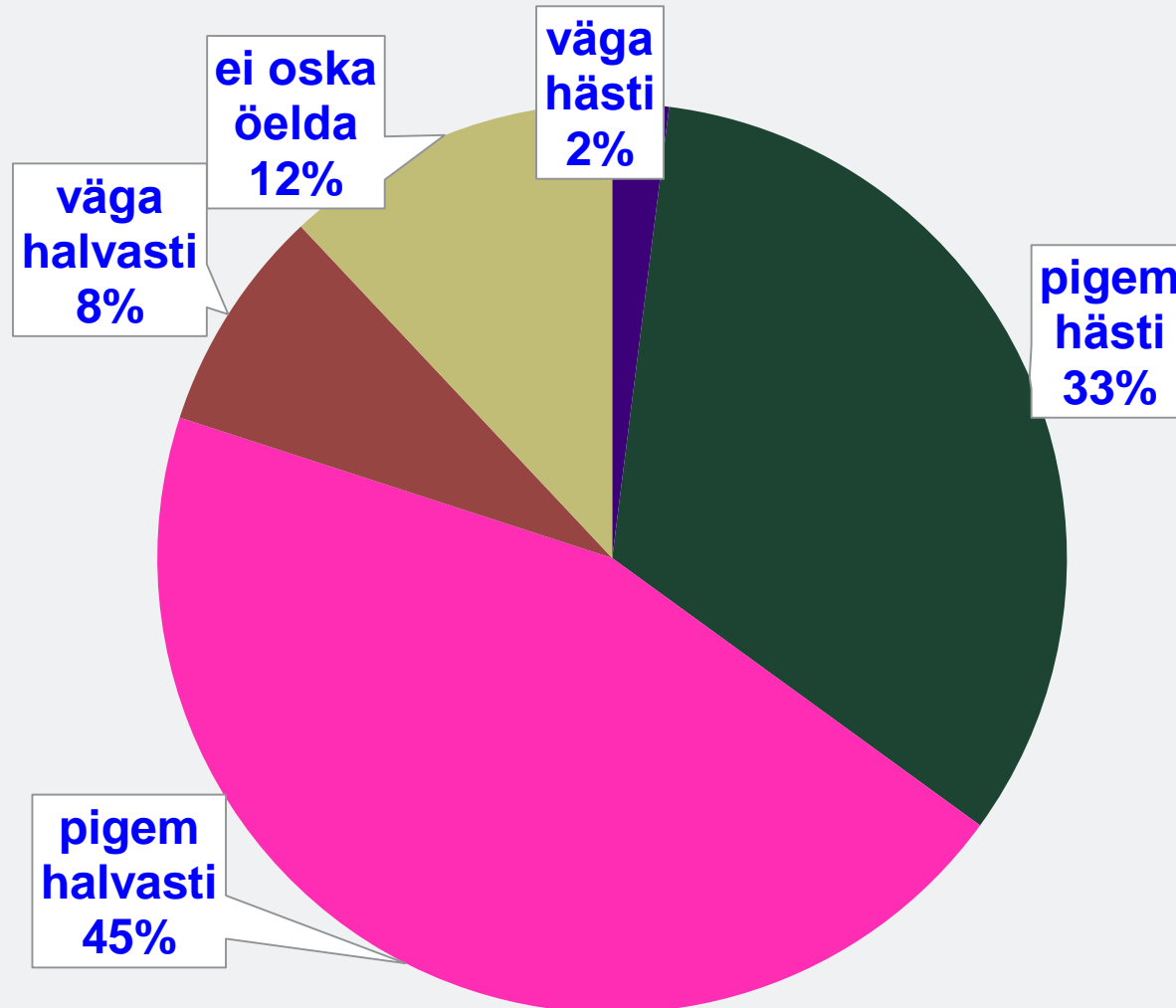
Riigireformi on vaja selleks,
et Eesti oleks hästi juhitud
ja selge visiooniga ergas riik,
mis teenib oma rahvast.

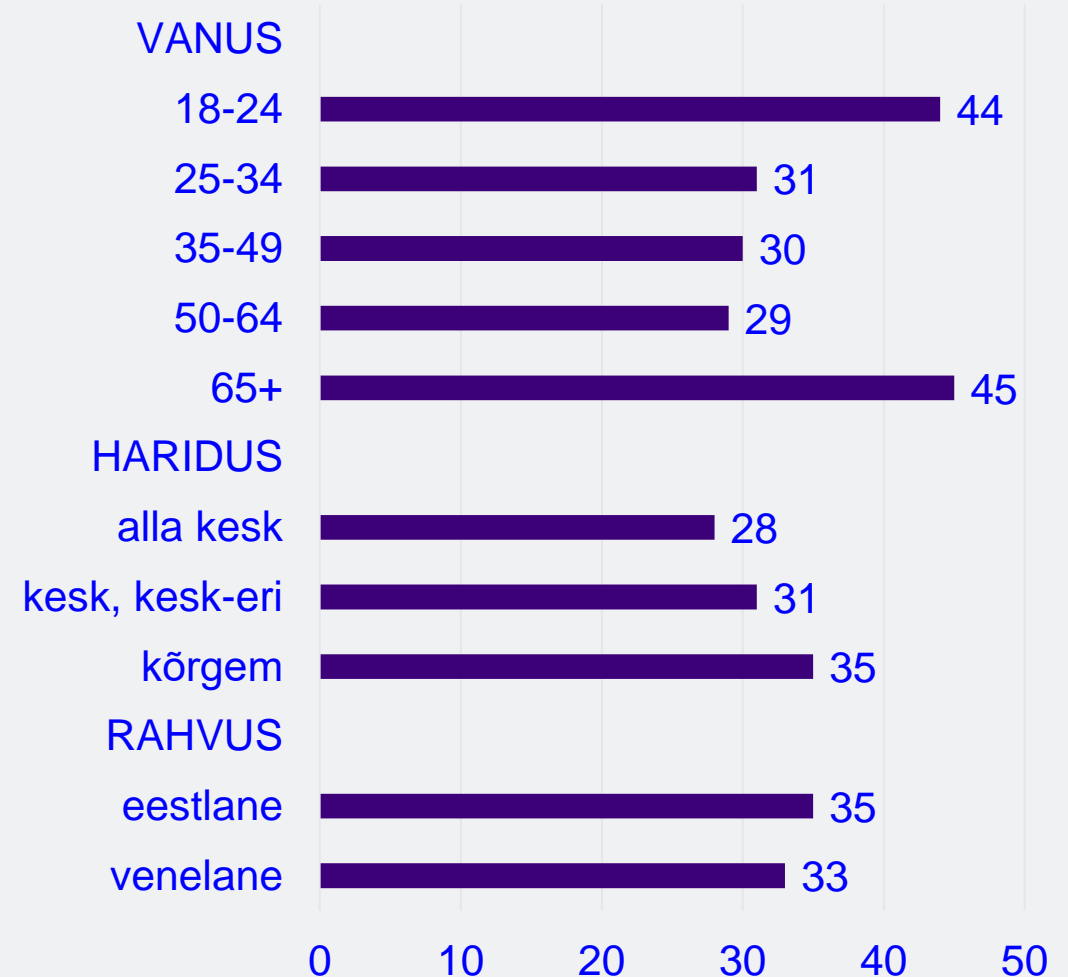
Turu-uuringute ASi veebiküsitlus Riigireformist

AEG: jaanuar 2019
1 011 vastajat üle Eesti

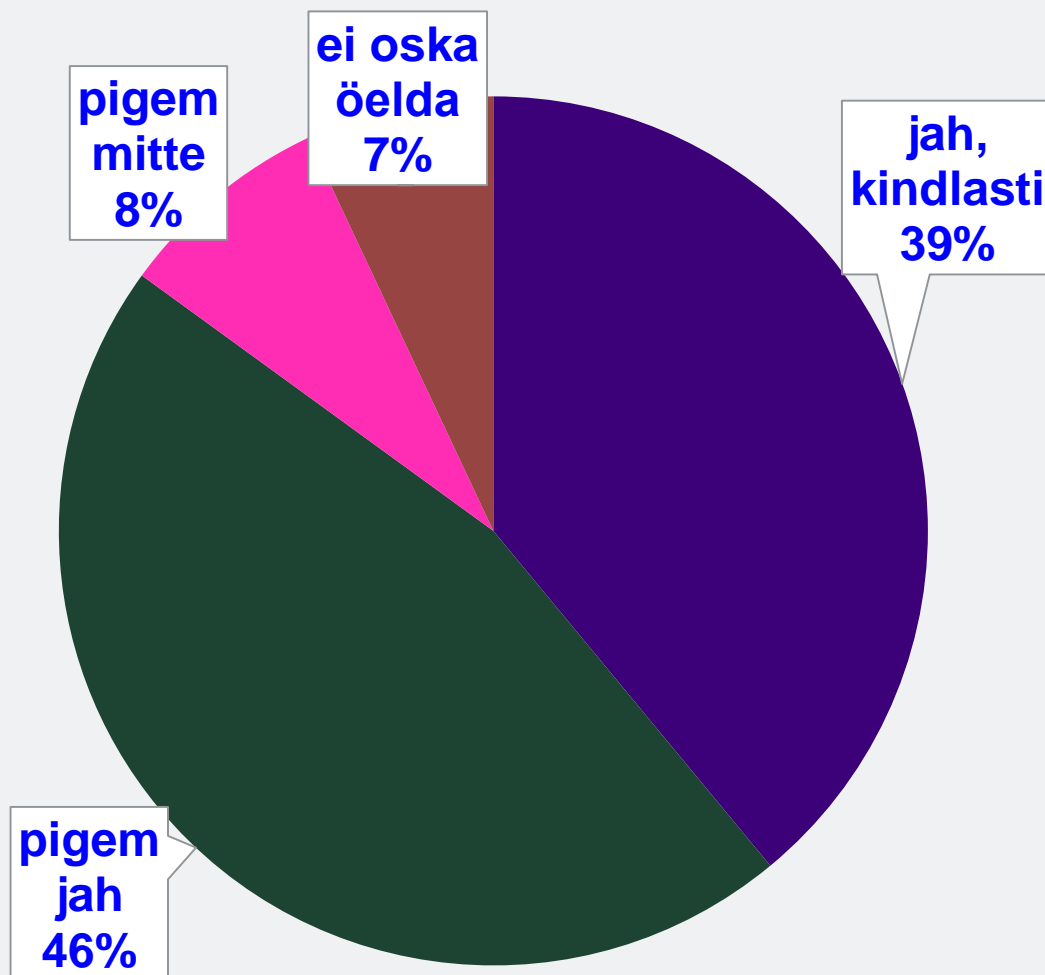
Kui hästi on korraldatud riigi juhtimine

Väga hästi + pigem hästi (%)

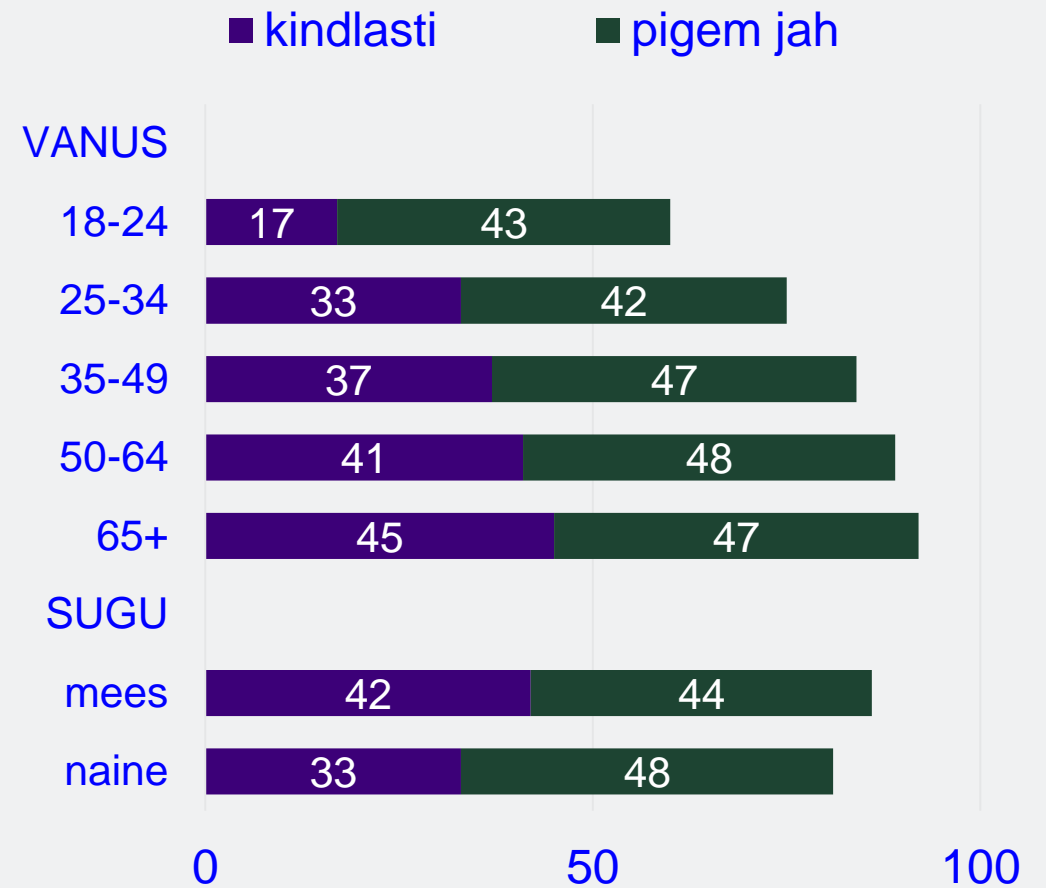
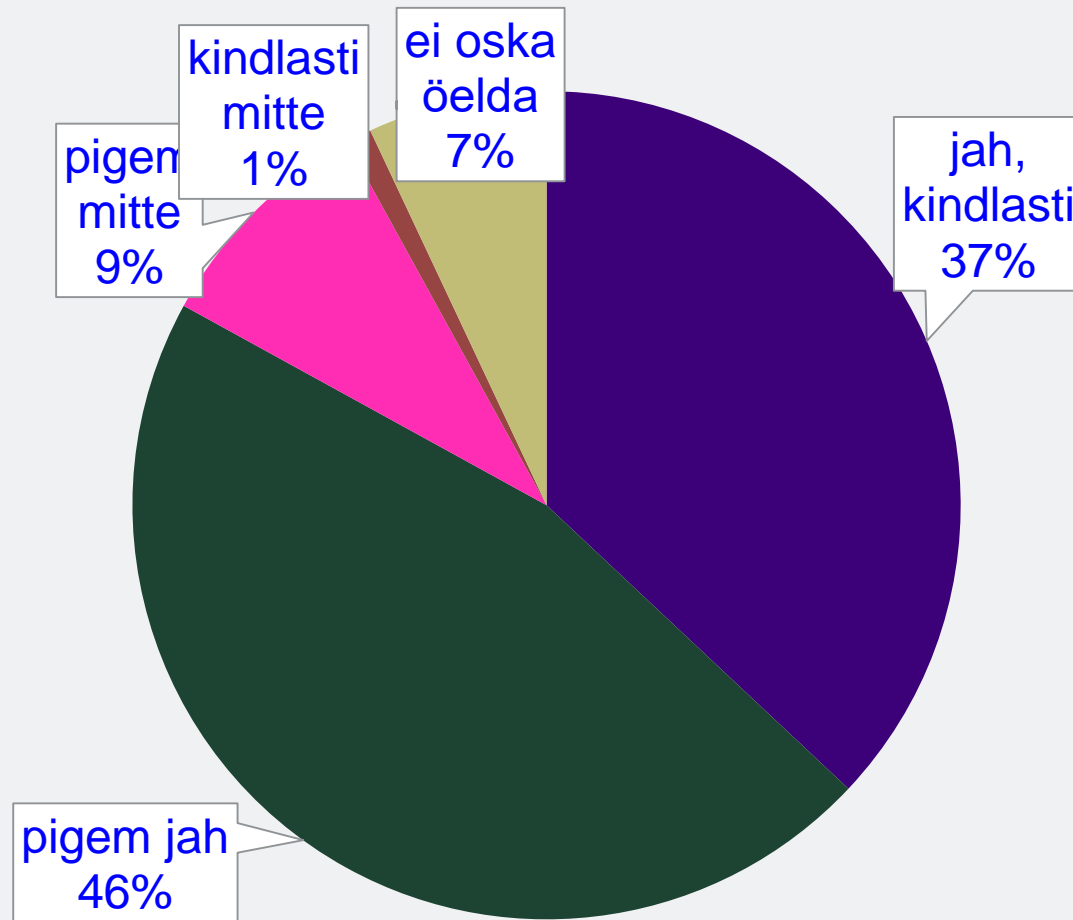

Kas on vaja Eesti riigi juhtimises muudatusi?

- “Kindlasti” või “pigem jah” vastanute summaarsetes osakaaludes olulisi erinevusi vastanute gruppide vahel pole. Erinevusi on hoiaku intensiivsuses (kas kindlasti või pigem jah).
- Meestest peab muudatusi kindlasti oluliseks 45%, naistest 34%.
- Kõrgharidusega vastanutest peab muudatusi kindlasti vajalikuks 31%, alg- või põhiharidusega vastanutest 59%.
- Keskmisest vähem peetakse muudatusi kindlasti vajalikuks Tallinnas (33%).

Kas peate Eesti elu ülereguleerituks, soovite normide, bürokraatia ja ametnike vähendamist?

Kokkuvõtlikult

Veidi üle 1/3 küsitletutest annab Eesti riigi juhtimisele positiivse hinnangu, veidi üle poole aga negatiivse. Need vastajad, kes on kuulnud Riigireformi SA tegevusest ning kes on kursis SA poolt tehtud ettepanekutega, **hindavad riigi juhtimist positiivsemalt** (väga või pigem heaks hindab riigi juhtimist 43% SA tegevusest kuulnutest ning 55% esitatud ettepanekutega kursis olijatest). **Keskmisest positiivsemaid hinnanguid** juhtimisele annavad **kõige vanemad ja kõige nooremad kodanikud ning kõrgharidusega vastajad.**

Muudatusi Eesti riigi juhtimises **peab vajalikuks 85% küsitletutest**. Pea sama palju (83%) peab Eesti elu üle reguleerituks ning sooviks normide, bürokraatia ja ametnike arvu vähendamist. Keskmisest vähem (ehkki siiski selge enamusega) toetavad viimast seisukohta **nooremad vastajad.**

Kolm olulisemat muudatuste valdkonda

Riigireformi SA on teinud 67 ettepanekut riigi juhtimise ümberkorraldamiseks 10-s erinevas valdkonnas. Küsitlusele vastajad pidid valima neist 3 olulisemat.

ÜLDJAOTUS (%)

Kokkuvõtlikult

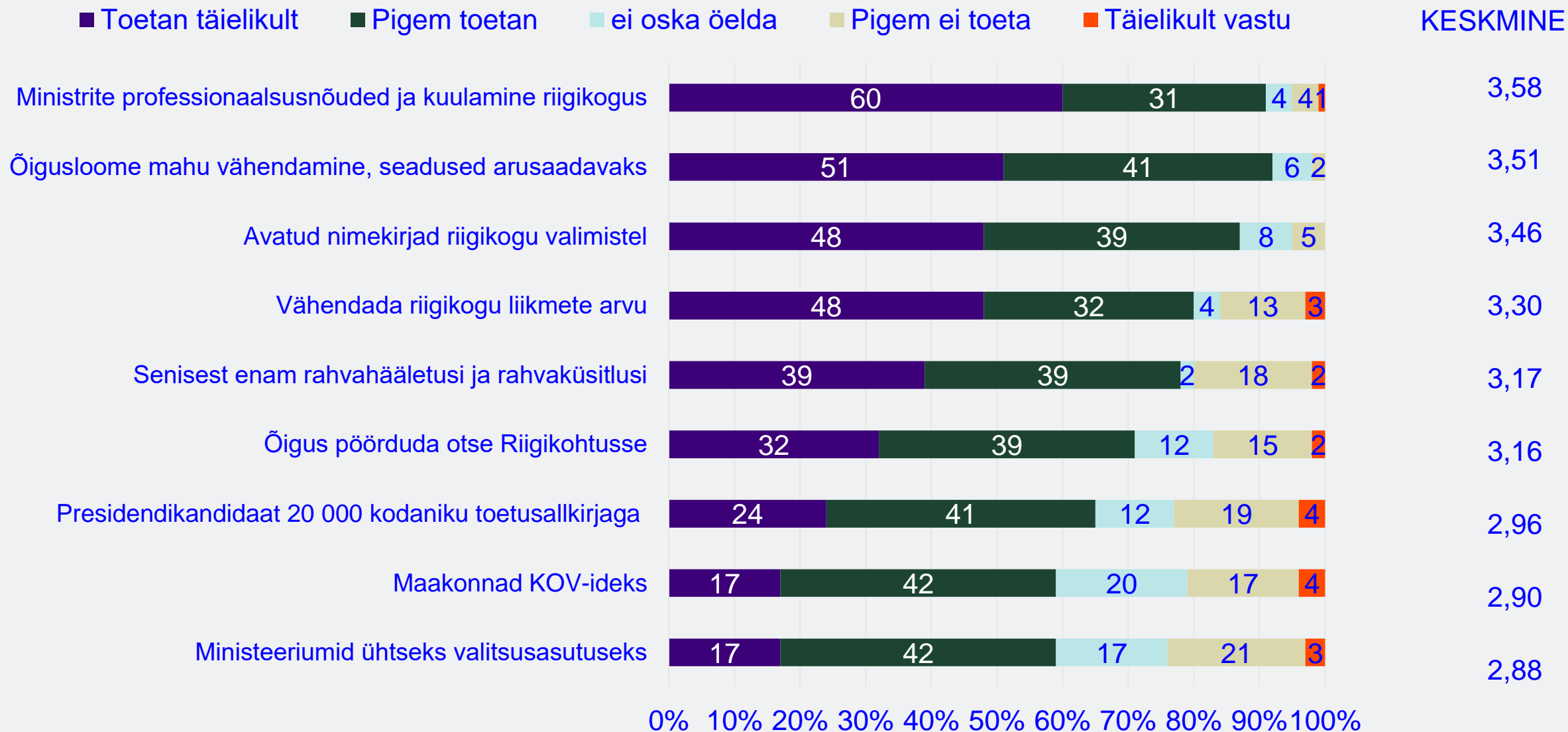
Kõige sagedamini valitakse kolme olulisema valdkonna hulka **riigikogu töö reguleerimine ja riigikogu liikmete arvu vähendamine.**

Kolm järgmist valdkonda, mis esile tõusevad, on

- **ametnike arvu vähendamine,**
- **rahvale võimaluste andmine seadusloomes osalemiseks**
- **seadusloome vähendamine ja õiguskeele selguse tagamine.**

Arvamused konkreetsete ettepanekute kohta

Kokkuvõtlikult

Küsitletute enamus toetab kõiki 9 ettepanekut, mida hinnata paluti. Kõige kõrgem toetus ministritele professionaalsusnõuete kehtestamisele ja nendele enne ametisse nimetamist riigikogus kuulamise korraldamisele. Üle 90% küsitletutest toetab ka õigusloome mahu vähendamist ja õiguskeele arusaadavuse tagamist.

Ka kõigile teistele ettepanekutele kuulub valdava enamiku küsitletute toetus. **1/5 või enam ei toeta** ministriumite liitmist ühtseks valitsusasutuseks, rahvale 20 000 toetusallkirjaga presidendi ülesseadmise õigust, maakondade muutmist kohalikeks omavalitsusteks ning senisest enam otsuste tegemiseks rahvahääletuste ja rahvaküsitluste korraldamist

Puutumus KOVidega

Terminoloogiast: (Riigi)haldus on kogu täitevvõim, regionaalhaldus ainult osa sellest.

Haldusreformist tehtud ainult 1 osa – regionaalhalduse reform

- Sedagi maksimaalselt 2/3 osas, tehtu vajab korrektuuri
- Riigireformi käigus vajab uuendamist kogu riigihaldus

Puutumata jäänud suurim omavalitsus – Tallinn

- majandusmahult üle 50% SKT-st, elanike arvult 1/3, samas õigusraamistikus Kihnu saarega

Edasilükkamatut uuendamist vajab KOKS

- Tallinn vajab oma seadust kahese riikliku tähendus tõttu: pealinn (nö föderaalne mõõde) ja kohalik omavalitsus

Pikas perspektiivis tuleks üle minna maakondlikule omavalitsustele.

KOVide võimalused

KOV-de suurim probleem on nende jätkuv ja süvenev majanduslik ebavõrdsus.

Objektiivsetest asjaoludest (hajaasustusest tulenevad suuremad kulutused, majandusliku arengu ebaühtlusest tulenev suur erinevus sissetulekutes, oma tulubaasi olematus) **on vastuolus Põhiseadusega kaitstud võrdsete võimalustega.**

Jõuliselt rakendada positiivset diskrimineerimist, so luua võrdsed võimalused (teha “Robin Hoodi” – võtta rikastelt ja jagada vaestele).

Tasandusfondi revideerimine ja uuendamine.

Lahendused

- ▶ Oluliselt laiendada kohalike maksude kehtestamise võimalust (külastusmaks, ressursside kasutamise maks jmt).
- ▶ Rakendada KOV-de tegevuses subsidiaarsuse e lähimuse põhimõtet ning vähendada TTT efekti (tädid/taadid Tallinnas teavad, kuidas maal elama peab).
- ▶ Otsustavalt vähendada KOVidele tehtavaid ettekirjutusi, regulatsioone jm bürokraatiat. KOVde halduskoormus üle võlli.
- ▶ KOVid ei ole rahandusministeeriumi allasutused/osakonnad.

Täna tähelepanu eest!

Küsimused?

